

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

Raport z konsultacji społecznych

Projektu Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015

wstępnie zaakceptowanego
przez Radę Ministrów w dniu 27 czerwca 2006 roku

Warszawa, październik 2006 r.

Spis treści:

I. INFORMACJE OGÓLNE	3
II. ORGANIZACJA PROCESU KONSULTACJI.....	5
1. ZASADY I ZAKRES KONSULTACJI	5
2. SPOSÓB ORGANIZACJI KONSULTACJI	5
<i>Organizacja spotkań konsultacyjnych.....</i>	<i>5</i>
<i>Uruchomienie serwisu internetowego.....</i>	<i>5</i>
<i>Działania informacyjne i promocyjne .....</i>	<i>6</i>
III. PRZEBIEG KONSULTACJI SPOŁECZNYCH.....	6
IV. NAJCZĘŚCIEJ PORUSZANE KWESTIE W TRAKCIE KONSULTACJI	7
1. OPINIE POSZCZEGÓLNYCH ŚRODOWISK	8
<i>Eksperci.....</i>	<i>8</i>
<i>Środowisko naukowe i akademickie.....</i>	<i>9</i>
<i>Środowisko naukowe Województwa Małopolskiego.....</i>	<i>11</i>
<i>Środowisko społeczne i pozarządowe .....</i>	<i>12</i>
<i>Debata publiczna z udziałem przedstawicieli samorządu terytorialnego, środowiska przedsiębiorców i pracodawców, organizacji rolniczych i instytutów naukowych .....</i>	<i>13</i>
<i>Środowisko przedsiębiorców i pracodawców .....</i>	<i>15</i>
<i>Związki zawodowe.....</i>	<i>18</i>
2. OPINIE WG STRUKTURY DOKUMENTU ORAZ ZAKRES UWAG UWZGLĘDNIONYCH W SRK 20	
<i>Rozdział I. Wprowadzenie .....</i>	<i>20</i>
<i>Rozdział II. Uwarunkowania i przesłanki rozwoju .....</i>	<i>20</i>
<i>Rozdział III. Wizja Polski do roku 2015.....</i>	<i>21</i>
<i>Rozdział IV. Cel główny i priorytety Strategii.....</i>	<i>21</i>
<i>Cel główny.....</i>	<i>21</i>
<i>Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki .....</i>	<i>21</i>
<i>Priorytet 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej.....</i>	<i>22</i>
<i>Priorytet 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości.....</i>	<i>23</i>
<i>Priorytet 4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa.....</i>	<i>24</i>
<i>Priorytet 5. Rozwój obszarów wiejskich .....</i>	<i>25</i>
<i>Priorytet 6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.....</i>	<i>25</i>
<i>Rozdział V. Uwarunkowania realizacji celów Strategii.....</i>	<i>27</i>
<i>Rozdział VI. Finansowanie.....</i>	<i>27</i>
<i>Rozdział VII. System realizacji Strategii.....</i>	<i>27</i>
<i>Rozdział VIII. Wskaźniki realizacji .....</i>	<i>28</i>
<i>Załączniki .....</i>	<i>28</i>
V. PODSUMOWANIE I WNIOSKI Z PRZEBIEGU KONSULTACJI SPOŁECZNYCH	29
VI. ZAŁĄCZNIKI	30

I. INFORMACJE OGÓLNE

Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 (SRK) będzie **podstawowym dokumentem strategicznym** określającym cele i priorytety polityki rozwoju w perspektywie najbliższych lat oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia Rozwoju Kraju ma być nadrzędnym, wieloletnim dokumentem strategicznym rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, stanowiącym bazę odniesienia zarówno dla innych strategii i programów rządowych, jak i opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego. **Strategia Rozwoju Kraju nie jest dokumentem wymaganym przez Komisję Europejską.** Stanowi jednak podstawową przesłankę dla innych dokumentów określających priorytety i obszary wykorzystania funduszy unijnych, jak Narodowa Strategia Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia), Krajowy Plan Strategiczny dla Obszarów Wiejskich i Strategia Rozwoju Rybołówstwa. Przy opracowaniu SRK uwzględniono założenia strategicznych i programowych dokumentów rządowych oraz podstawowych dokumentów UE.

Horyzont czasowy Strategii wykracza poza okres nowej perspektywy finansowej UE obejmując dodatkowo dwa lata, w trakcie których będą kontynuowane przedsięwzięcia finansowane ze środków unijnych przyznanych Polsce w budżecie na lata 2007-2013 (tzw. zasada n+2).

Zakłada się, że SRK będzie **wyrazem nowoczesnej polityki rozwojowej** odpowiadającej na proces globalizacji i wyzwania stawiane w Europie przez odnowioną Strategię Lizbońską, pozwalającej na zmniejszanie dystansu rozwojowego do bogatszych państw Unii Europejskiej. Polityka ta powinna wykorzystywać te cechy polskiej gospodarki i polskiego społeczeństwa, które mogą stanowić źródło przewagi komparatywnej naszego kraju, a więc przede wszystkim relatywnie młode i coraz lepiej wykształcone kadry, wysoką przedsiębiorczość polskiego społeczeństwa, a także duży rynek wewnętrzny. Polityka ta musi też przeciwdziałać pogłębianiu się dysproporcji w poziomie rozwoju poszczególnych województw, tak by uniknąć marginalizacji najsłabiej rozwijających się regionów.

Strategia stanowić będzie **podstawę programową wykorzystania przez Polskę środków rozwojowych**, zarówno krajowych jak i z Unii Europejskiej, na realizację celów społeczno-gospodarczych, a zarazem podstawę do pomnażania ilości środków rozwojowych przez szybszy i efektywniejszy wzrost gospodarczy. Istotną rolą SRK jest koordynowanie reform instytucjonalno-regulacyjnych z działaniami finansowanymi ze środków UE, tak aby poprzez efekt synergii te dwa obszary przynosiły możliwie największy efekt prorozwojowy.

Projekt SRK przygotowano w oparciu o „Założenia do opracowania Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015”, zaakceptowane przez Radę Ministrów w dniu 31 stycznia 2006 r.

Dokument składa się z:

1. części głównej - obejmującej wprowadzenie, uwarunkowania i przesłanki rozwoju kraju, wizję Polski do 2015 r., cel główny i priorytety strategii, uwarunkowania realizacji strategii, źródła finansowania działań, system realizacji oraz wskaźniki docelowe;
2. załączników - dostarczających uzupełniające informacje związane ze Strategią Rozwoju Kraju, jak: zakres powiązania SRK z innymi strategiami i programami, rozszerzoną diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej kraju, zasady prowadzenia polityki regionalnej państwa oraz charakterystykę poszczególnych województw.

Głównym celem strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin.

Priorytetami rozwojowymi strategii są:

1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki.
2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej.
3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości.
4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa.
5. Rozwój obszarów wiejskich.
6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.

Przedsięwzięcia realizujące strategię będą **finansowane zarówno z publicznych i prywatnych środków krajowych, jak i środków z funduszy UE.**

Projekt Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015 został wstępnie przyjęty przez Radę Ministrów w dn. 27 czerwca 2006 r. i skierowany do ogólnospołecznych konsultacji, które zakończyły się w październiku 2006 r.

Celem konsultacji, przeprowadzonych w okresie lipiec-październik 2006 r., było poinformowanie społeczeństwa o przygotowywanym przez rząd projekcie SRK oraz **uzyskanie opinii różnych środowisk i grup społecznych** na temat proponowanych celów i priorytetów polityki rozwoju w perspektywie najbliższych lat. W konsultacjach wzięli udział przedstawiciele samorządu terytorialnego, organizacji gospodarczych, społecznych, związków zawodowych, środowisk naukowych i innych.

Niniejszy raport stanowi udokumentowanie procesu konsultacji społecznych Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015. Jego celem jest podsumowanie przebiegu tego procesu i zgłoszonych w jego trakcie uwag, sugestii i opinii, jak również poinformowanie o sposobie ich uwzględnienia w SRK.

II. ORGANIZACJA PROCESU KONSULTACJI

1. Zasady i zakres konsultacji

Konsultacje społeczne projektu Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015 były organizowane i koordynowane przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Miały one charakter ogólnopolski, regionalny i środowiskowy, były w pełni dokumentowane, każdy miał możliwość dotarcia do informacji o konsultacjach i wzięcia w nich udziału. Uczestnicy spotkań konsultacyjnych z reguły spotykali się z bezpośrednią reakcją przedstawicieli strony rządowej i ustosunkowaniem się do zgłaszanych opinii.

Konsultacje oparte były o **zasadę jawności**, której podstawową cechą jest możliwie swobodny dostęp do dokumentów i danych. Miały **charakter publiczny** i oparte były o **zasadę równości i otwartości**, co oznacza, że uczestniczyć w nich mogli wszyscy zainteresowani obywatele (nie tylko partnerzy instytucjonalni).

Konsultacje społeczne przeprowadzone były na poziomie krajowym i adresowane do konkretnych środowisk:

- przedsiębiorców i pracodawców;
- organizacji społecznych (w tym społeczno-zawodowych organizacji rolników) i pozarządowych;
- związków zawodowych;
- władz regionalnych;
- przedstawicieli środowisk naukowych i akademickich.

Wybór takiego sposobu konsultacji uwzględniał m.in. fakt, że podobna problematyka – w ramach NSS/NSRO – konsultowana była bardzo szeroko na poziomie regionalnym.

2. Sposób organizacji konsultacji

Organizacja spotkań konsultacyjnych

Konsultacje były prowadzone w okresie lipiec–październik 2006 r. poprzez:

- konferencje środowiskowe (środowisko naukowe i akademickie, środowisko społeczne i pozarządowe, środowisko przedsiębiorców i pracodawców, władze wojewódzkie, związki zawodowe);
- bezpośrednią komunikację z MRR – możliwość złożenia opinii pisemnej;
- stronę internetową – poczta: strategia@mrr.gov.pl.

Uruchomienie serwisu internetowego

Na stronie internetowej Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (www.mrr.gov.pl) zamieszczano wszelkie informacje dotyczące prac nad Strategią Rozwoju Kraju:

- sprawozdania ze spotkań konsultacyjnych;
- pliki: projekt Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015, szczegółowe informacje o SRK, prezentacja multimedialna SRK;
- zapowiedzi spotkań konsultacyjnych.

Uruchomiono również skrzynkę mailową (strategia@mrr.gov.pl), która umożliwiała bezpośrednie przesłanie opinii i uwag do projektu Strategii Rozwoju Kraju.

Działania informacyjne i promocyjne

Konsultacje społeczne SRK były ściśle związane z działaniami informacyjnymi i promocyjnymi. Celem działań informacyjnych było podniesienie świadomości społecznej na temat funkcji i roli, jaką odgrywa Strategia w rozwoju gospodarczym i społecznym kraju. Rezultatem podejmowanych działań miało być uzyskanie akceptacji społecznej, co do głównych celów i priorytetów SRK.

W trakcie okresu konsultacyjnego rozdysponowano ponad 4 tys. egzemplarzy SRK.

Jednym z najważniejszych kanałów promocyjnych był serwis internetowy. Było to źródło bieżących informacji o stanie prac nad SRK.

Przygotowano również krótki, napisany przystępnym językiem, materiał informujący o podstawowych założeniach SRK „**Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015. Szansa dla Polski**” (w ilości 4400 egz.), który był rozpowszechniany w trakcie odbywających się konsultacji i konferencji oraz został rozesłany do gabinetów wojewodów i marszałków województw oraz do regionalnych punktów informacji europejskiej.

Tematyka związana z SRK podejmowana była przez kierownictwo MRR w trakcie wywiadów i rozmów w prasie i telewizji.

Ponadto z inicjatywy miesięcznika Forbes została zorganizowana debata konsultacyjna oraz cykl spotkań w województwach (Regional Forbes Executive Meetings), nawiązujących merytorycznie do głównych priorytetów SRK. Spotkania te adresowane są do władz terenowych oraz środowiska biznesowego w danym regionie. Elementem każdego ze spotkań, poświęconych możliwościom realizacji projektów inwestycyjnych, jest m.in. prezentacja celów oraz narzędzi realizacji SRK. Zakończenie cyklu spotkań przewidywane jest na czerwiec 2007 roku (harmonogram spotkań zamieszczono w załączniku).

III. PRZEBIEG KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

W konsultacjach uczestniczyli przedstawiciele wielu podmiotów: struktur administracji państwowej, w tym jednostek samorządu terytorialnego, agencji, organizacji, zrzeszeń, rad, izb, związków, przedsiębiorstw, jak również osoby prywatne.

Odbyły się następujące spotkania środowiskowe:

- **9 czerwca 2006 r. (Gdańsk, Urząd Marszałkowski)** – spotkanie z przedstawicielami Rady ds. Zatrudnienia Województwa Pomorskiego - prezentacja SRK z podkreśleniem kwestii dotyczących zatrudnienia (w spotkaniu wzięło udział 25 osób);
- **3 lipca 2006 r. (Warszawa, Ministerstwo Środowiska)** – spotkanie eksperckie z przedstawicielami Ministerstwa Środowiska dot. wskaźników realizacji SRK, w tym m.in. związanych z bezpieczeństwem energetycznym kraju i ochroną środowiska (15 osób);
- **14 lipca 2006 r. (Warszawa)** – spotkanie eksperckie nt. społeczno-ekonomicznych wskaźników realizacji SRK (15 osób);
- **18 lipca 2006 r. (Warszawa)** – ogólnopolska konferencja konsultacyjna ze środowiskiem naukowym i akademickim (w spotkaniu wzięło udział 50 osób);

- **21 lipca 2006 r. (Warszawa)** – ogólnopolska konferencja konsultacyjna z przedstawicielami środowiska społecznego - organizacje pozarządowe, związki zawodowe, Rada Działalności Pożytku Publicznego (60 osób);
- **26 lipca 2006 r. (Warszawa)** – debata publiczna nt. SRK zorganizowana przy współpracy z miesięcznikiem Forbes - udział w debacie wzięli przedstawiciele samorządu terytorialnego, środowiska przedsiębiorców i pracodawców, organizacji rolniczych i instytutów naukowych (200 osób);
- **22 sierpnia 2006 r. (Warszawa)** – SRK była przedmiotem obrad Zespołu ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska;
- **23 sierpnia 2006 r. (Warszawa)** – SRK była przedmiotem obrad Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu;
- **15 września 2006 r. (Warszawa)** – ogólnopolska konferencja konsultacyjna z przedstawicielami środowiska przedsiębiorców i pracodawców (100 osób);
- **22 września 2006 r. (Łódź)** – konferencja konsultacyjna z przedstawicielami urzędów marszałkowskich i wojewódzkich (55 osób);
- **27 września 2006 r. (Warszawa)** - spotkanie konsultacyjne z przedstawicielami strony związkowej w Komisji Trójstronnej: Forum Związków Zawodowych, Niezależne Samorządne Związki Zawodowe „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych ;
- **4 października 2006 r. (Kraków)** – konferencja konsultacyjna z przedstawicielami środowiska akademickiego (55 osób);
- **10 października 2006 r. (Warszawa, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej)** – spotkanie z Zespołem Ekspertów ds. rozwiązań systemowych dla spraw pracy, polityki prorodzinnej i zabezpieczenia społecznego – prezentacja najważniejszych zagadnień związanych z tworzeniem SRK, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii dotyczących zatrudnienia i polityki społecznej (20 osób).

Ze strony Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w konferencjach konsultacyjnych uczestniczyli: Pani Grażyna Gęsicka - Minister Rozwoju Regionalnego oraz Pan Jerzy Kwieciński - Podsekretarz Stanu w MRR, a także dyrekcja i pracownicy Departamentu Koordynacji Polityki Strukturalnej. Pan Władysław Ortyl – Sekretarz Stanu w MRR brał udział w posiedzeniach Zespołu ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska oraz Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu, których przedmiotem było SRK. Ponadto w debacie nt. SRK (26.07. 2006 r.) uczestniczyła Pani Danuta Hübner – Komisarz WE ds. Polityki Regionalnej.

Opis przebiegu procesu konsultacji dostępny jest na stronie internetowej.

IV. NAJCZĘŚCIEJ PORUSZANE KWESTIE W TRAKCIE KONSULTACJI

Najczęściej powtarzały się następujące uwagi natury ogólnej dotyczące budowy i struktury dokumentu, jego horyzontu czasowego oraz redakcji tekstu:

- zbyt ogólny charakter dokumentu;
- zbyt duża liczba priorytetów;
- emocjonalność niektórych zapisów (część osób uważała to za zbędne, inni pozytywnie odnosili się tego typu zapisów);
- konieczność rozszerzenia zapisów o instrumenty wdrażania Strategii;

- zbyt mocne podkreślanie znaczenia unijnych funduszy dla realizacji celów i priorytetów Strategii;
- brak rozstrzygnięcia w dokumencie postawionych dylematów rozwojowych;
- konieczność ujednoczenia sposobu opisu województw;
- zastrzeżenia co do danych liczbowych charakteryzujących województwa, ich kompletności i aktualności.

Wśród uwag natury merytorycznej najczęściej poruszano następujące zagadnienia:

- konieczność uzupełnienia/zmiany oraz urealnienia niektórych wskaźników realizacji SRK oraz zapewnienia ich spójności z NSRO;
- wskazanie priorytetowych sektorów, które będą wspierane przez rząd w szerszym zakresie (programy rządowe);
- wpisanie kluczowych, strategicznych inwestycji, które będą wspierane w województwach;
- niewystarczające potraktowanie problemu emigracji zarobkowej Polaków, w tym zwłaszcza absolwentów szkół i uczelni;
- mocniejsze podkreślenie konieczności monitorowania potrzeb rynku pracy i dostosowywania systemu kształcenia do potrzeb tego rynku;
- zaakcentowanie kwestii przywrócenia odpowiedniej rangi i roli szkolnictwu zawodowemu;
- potrzebę uwzględnienia w dokumencie możliwości, jakie dają zróżnicowane struktury Partnerstwa Publiczno-Prywatnego przy realizacji inwestycji infrastrukturalnych;
- ujęcie w dokumencie kwestii dialogu obywatelskiego;
- konieczność szerszego podjęcia zagadnienia ekonomii społecznej;
- potrzebę większego zaakcentowania roli sektora pozarządowego, również jako potencjalnego pracodawcy;
- niedostateczne wyeksponowanie roli przedsiębiorców (w tym w szczególności MŚP) w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju;
- niewystarczający nacisk położony na znaczenie instytucji otoczenia biznesu;
- potrzebę szerszego zarysowania strategii dot. energetyki .

1. Opinie poszczególnych środowisk

Eksperti

1. Tablica wskaźników powinna zawierać wskaźniki zrozumiałe dla przeciętnego odbiorcy. Może należałoby załączyć słowniczek pojęć (definicji)?
2. Proponuje się wprowadzić dwa wskaźniki: jakość życia i jakość gospodarki. Należałoby przedyskutować sposób ich mierzenia.
3. Wskaźniki powinny tworzyć spójną całość. Dlatego proponuje się ustalić wskaźniki o różnym stopniu szczegółowości, z zachowaniem między nimi spójności.
4. Proponuje się wykorzystanie - obok wskaźników Strategii Lizbońskiej – wskaźników zrównoważonego rozwoju (Strategii z Goeteborga), a także wskaźników z zakresu „dobrego rządzenia”.
5. Wskazana byłaby okresowa aktualizacja wskaźników realizacji SRK, w tym prognoz.

6. Należałoby zwiększyć liczbę wskaźników dot. priorytetu IV (Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej) oraz – w mniejszym stopniu – priorytetu V (Rozwój obszarów wiejskich) i VI (Rozwój regionalny).
7. Wskaźniki infrastruktury należą do mało nowoczesnych. Trzeba je ponownie przemyśleć. Czy używać wskaźnik „deficyt mieszkań”?
8. Obszary wiejskie - obecne wskaźniki dotyczą głównie rolnictwa, a nie obszarów wiejskich. Należałoby więc wprowadzić dodatkowe.
9. Jak mierzyć kapitał intelektualny? Potrzebny jest miernik potencjału intelektualnego (obok ilościowych wskaźników edukacji).
10. Zintegrowana wspólnota społeczna – charakterystyka jest niepełna. Może dodać frekwencję w wyborach (miara identyfikacji społecznej, zaangażowania we wspólne sprawy). Brak jest też wskaźników opisujących kapitał społeczny.
11. Należałoby uwzględnić jakość usług sektora publicznego i jakości regulacji. Jak mierzyć jakość prawa?
12. Rozwój regionalny - może warto pokazać dynamikę PKB wg regionów? Proponuje się zrezygnować ze wskaźnika urbanizacji.
13. W tabeli wskaźników realizacji proponuje się przyjąć porównania danego wskaźnika w Polsce do UE-25 oraz rozważyć ujęcie niektórych wskaźników wg województw.
14. Czy w Strategii mierzyć przeszłość, czy przyszłość? Należałoby określić wskaźniki, które odpowiadają gospodarce XXI wieku.

Ponadto w ramach dyskusji podniesiono kwestię związaną z upowszechnieniem internetu, co ma służyć m.in. podniesieniu jakości nauczania, zwłaszcza w biedniejszych regionach. Istnieje niebezpieczeństwo zróżnicowania w województwach technologii internetowych, a w konsekwencji niekompatybilności w skali kraju lokalnych systemów dostępu do internetu (decyzje podejmuje Sejmiki). Wydaje się celowe uzgodnienie jednolitych standardów w skali kraju.

Środowisko naukowe i akademickie

1. Przedstawiony dokument jest ważny dla kraju, a przy tym dobrze napisany. Jednak odnosi się on do zbyt wielu tematów i zagadnień. Proponuje się skrócenie dokumentu. W „Strategii” określona została również zbyt duża liczba priorytetów. Proponuje się zmniejszenie ich ilości.
2. Autorzy dokumentu zbyt optymistycznie oceniają przyszłość. W treści dokumentu należy w sposób bardziej szczegółowy podkreślić oczekiwane zmiany oraz wskazać instrumenty realizacji.
3. Istotne jest kontynuowanie prac z zakresu badania i prognozowania popytu na pracę (w tym na określone zawody).
4. W „Strategii” brak jest identyfikacji przewag komparatywnych polskiej gospodarki. Wskazano na konieczność ich prezentacji w dokumencie.
5. W warstwie diagnostycznej brakuje szczegółowych charakterystyk posiadanych zasobów wytwórczych (zwłaszcza kapitału i pracy). W części projekcyjnej brak jest wspólnej wizji i wariantowego podejścia. Ponownej analizy wymagają dylematy rozwoju.

6. W „Strategii” nie ma wyraźnie określonej polityki energetycznej kraju. Nie jasna jest też perspektywa dojścia do strefy euro.
7. „Strategia” nie zawiera odniesień do konieczności zamykania w najbliższej przyszłości stoczni. Brak jest zarysowanej polityki strukturalnej kraju.
8. Proponuje się wprowadzenie rozróżnienia między „pracą prostą” (nie wymagającą zaawansowanych kwalifikacji), a „pracą wysoce kwalifikowaną”.
9. Należy rozszerzyć zapis o „uelastycznieniu rynku pracy” , gdyż powinno ono obejmować liberalizację i obniżenie kosztów pracy (w dokumencie nie zostało to ujęte).
10. W dokumencie nie poświęcono wystarczającej uwagi kwestii mobilizacji oszczędności wewnętrznych.
11. Wzmocnienia wymaga kwestia kształtowania wizerunku Polski za granicą.
12. Proponuje się wprowadzenie zapisu o budowie społecznego potencjału kraju, zarówno w ujęciu sektorowym, jak i regionalnym oraz stworzenie ładu systemowego w obszarze prawa, umożliwiającego uzyskanie i utrzymanie stabilności rozwiązań prawno-instytucjonalnych.
13. Należałoby silniej zaakcentować „egzekwowanie prawa”, w tym przede wszystkim konieczność usprawnienia procesu dochodzenia praw obywateli i podmiotów gospodarczych przed sądami.
14. Wskazano na celowość wprowadzenia definicji konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, jak też pojęcia „zrównoważony rozwój”.
15. Proponuje się wzmocnienie akcentu na rozwój zawodowego szkolnictwa średniego (edukacja zawodowa, rozwój kultury technicznej w regionach) oraz na niebezpieczeństwo nadmiernej koncentracji na kształceniu o charakterze „ogólnym”.
16. Rozwinięcia wymaga zapis o konieczności wyrównywania szans edukacyjnych oraz identyfikacji i promowaniu talentów.
17. Do zapisu mówiącego o stworzeniu kilku elitarnych uczelni wyższych, należałoby dołączyć reguły finansowania w odniesieniu do owych „najlepszych” uczelni.
18. Wskazano na niejasne sformułowanie, że deficyt finansów publicznych jest rezultatem przede wszystkim wadliwej struktury wydatków. Znaczny udział wydatków „sztywnych” w całości środków budżetowych świadczy nie tyle o nadmiernej kwocie tych wydatków, co o niskiej wydolności fiskalnej naszej gospodarki .
19. Wątpliwości budzi eksponowanie województwa warszawskiego jako regionu o najwyższym poziomie rozwoju, skoro prawie cały potencjał tego rozwoju mieści się w Warszawie, a ogromne połacie tego województwa (np. radomskie) należą do najbiedniejszych.
20. Niewystarczające jest potraktowanie problemu emigracji zarobkowej Polaków. Będzie ona miała wpływ na spadek tempa wzrostu potencjalnego PKB w Polsce, drenaż kapitału ludzkiego, koszty pracy, funkcjonowanie systemu emerytalnego i wiele innych ważnych sfer życia społecznego i gospodarczego. Konsekwencje te należy rozważyć wariantowo.
21. Za pewien niedostatek dokumentu uznano brak wariantowości proponowanych celów i rozwiązań, nie uwzględniającej istnienia cyklu koniunkturalnego i politycznego w gospodarce.
22. Proponuje się dokonać bardziej dogłębnej analizy proponowanych wskaźników realizacji SRK z punktu widzenia efektów realizowanych działań.
23. Proponuje się określenie rodzaju usług, które będą traktowane w sposób priorytetowy.
24. Wskazane byłoby rozszerzenie informacji dotyczących finansowania realizacji SRK o nakłady spoza Unii Europejskiej.

Środowisko naukowe Województwa Małopolskiego

1. Główny cel i priorytety SRK zostały dobrze zdefiniowane i przedstawione w tekście dokumentu. Konieczne są jednak korekty i uściślenia co do środków i sposobów realizacji niektórych zamierzeń, np. w zakresie badań i rozwoju, infrastruktury, ochrony środowiska i edukacji.
2. Należałoby podjąć rozwiązania, które usuną bariery dla zwiększania gospodarczej roli badań i rozwoju. Dotyczą one m.in.: barier fiskalnych w działalności ośrodków naukowo-badawczych i uczelni (np. zakup aparatury badawczej), czy uciążliwych procedur zamówień publicznych.
Zweryfikowania wymaga stan, w którym w zamówieniach dotyczących prac naukowych cena jest głównym kryterium. Warto też rozważyć zapewnienie pierwszeństwa dla polskich podmiotów w rywalizacji przetargowej z zagranicznymi firmami konsultacyjnymi.
3. W ramach priorytetu (1) dot. wzrostu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki na mocniejsze zaznaczenie zasługuje potrzeba poprawy skuteczności działania sądów, w tym w zakresie ochrony obrotu gospodarczego.
4. W priorytecie rozwoju infrastruktury nie można dopuścić do ograniczenia absorpcji środków UE w rezultacie braku studiów rozwojowych i konkretnych projektów. Wzmocnienia wymaga strategia przekształcania sieci powiązań drogowych i kolejowych.
5. Założenia w sprawie ochrony środowiska muszą obejmować również: niezbędne procedury w przygotowaniu projektów inwestycyjnych; kryteria określania strefy wpływu obiektów transportowych; parametry wpływu drgań i hałasu na budownictwo. Niezależnie od planów przestrzennych, trudności sprawiają przewlekłe procedury oceny oddziaływania na środowisko.
6. Na przyszłość szkół wyższych wpływ będą miały m.in. następujące kwestie: mała skala zatrudniania młodych pracowników, co grozi „luką pokoleniową”; starzejąca się aparatura i sprzęt, groźba deficytu absolwentów studiów, które są trudne i mało popularne na Zachodzie, dokąd emigrują Polacy (np. kierunki techniczno-architektoniczne, budownictwo).
7. Należy przywrócić rangę szkolnictwa zawodowego, w tym zwłaszcza w małych miejscowościach, co daje szansę dla młodzieży ze środowisk wiejskich.
8. W określaniu atutów Polski fundamentalne znaczenie mają unikatowe wartości kraju. Obejmują one czynniki przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe. Kryterium wzrostu nie może ich pogarszać, jak też pogarszać zagospodarowania przestrzennego.
9. Nie można dopuścić do powstania negatywnych skutków presji inwestycyjnej na atrakcyjnych obszarach o statusie kulturalno-cywilizacyjnym (chronionym).
10. W kwestiach B+R należy wzmacniać rolę polityki państwa, w tym skalę projektów zamawianych. Potrzebne jest włączenie do SRK Krajowego Programu Ramowego Badań Naukowych, a jednocześnie docenienie znaczenia badań stosowanych i obszarów, na finansowanie których nie ma chętnych.
11. Niedostatecznie uwzględnia się problem kosztownych badań nad zmianą norm technicznych, który wynika z pomijania faktu, że dokonuje się już ich redefinicja w UE.
12. Ważnym argumentem za budową autostrad i dróg szybkiego ruchu jest bezwzględna potrzeba odciążenia miast i środowiska.
13. Prowadzenie złej gospodarki przestrzennej może skutkować rozszerzeniem się zjawiska chaotycznej aglomeracji.

14. Niezależnie od bardzo profesjonalnego przygotowania SRK, ważne jest formułowanie w niej założeń i kryteriów w odniesieniu do spraw konkretnych (np. polityka migracyjna).
15. Poważne wątpliwości budzi przyjęcie wysokich pułapów wskaźników do realizacji. Należałoby też posługiwać się wskaźnikiem liczby studentów wykształconych, a nie kształconych.

Ponadto przedstawiciele Politechniki Krakowskiej dodatkowo przekazali pisemnie zestawienie swoich uwag do przedmiotowego dokumentu.

Środowisko społeczne i pozarządowe

1. Sugerowano szczegółowe rozpatrzenie dokumentu przez Komisję Trójstronną ds. Społeczno-Gospodarczych, w tym analizę na forum zespołów Komisji i jej posiedzenia plenarnego.
2. W dokumencie powinno się unikać mówienia o wskaźniku bezrobocia, bez jednoczesnego ujmowania stopy emigracji i kwestii dotyczących zatrudnienia.
3. W dokumencie dobrze ujęto zagadnienia związane z bezpieczeństwem narodowym i międzynarodowym, należałoby natomiast uzupełnić je o:
  - kwestie kryzysu gospodarczego i zagadnienia związane z ropą naftową;
  - wskazanie wśród organizacji istotnych dla bezpieczeństwa kraju OBWE i ONZ;
  - pozamilitarne aspekty bezpieczeństwa narodowego tj. kwestie społeczne i migracyjne;
  - informację o stosunkach z Rosją jako krajem istotnym dla bezpieczeństwa naszego kraju np. w kontekście bezpieczeństwa energetycznego.
4. Przy promowaniu SRK warto byłoby uwzględnić również promocję nowopowstającego systemu programowania strategicznego.
5. Pomimo horyzontalnego charakteru Strategii należałoby w niej ująć również wskazanie krajowych sektorów, które będą wspierane przez rząd w szerszym zakresie (programy rządowe), jako mogące potencjalnie kształtować konkurencyjność, a przede wszystkim innowacyjność i rozwój technologiczny kraju.
6. Koniecznym wydaje się akcentowanie roli sektora pozarządowego nie tylko jako podstawy społeczeństwa obywatelskiego, ale także jako pracodawcy.
7. Wydaje się, że przedstawienie SRK w uproszczonej formie „pytań i dylematów”, pozwoliłoby na szerszą popularyzację dokumentu i umożliwienie szerszej dyskusji społecznej nad jego treścią.
8. W dokumencie zasadę subsydiarności należałoby ujmować nie tylko wertykalnie – w kontekście podziału zadań na poszczególnych szczeblach administracji, ale także w kontekście horyzontalnym - podziału zadań pomiędzy administrację rządową i samoorganizujące się grupy obywateli.
9. W SRK szerzej ujęte powinno być zagadnienie modernizacji administracji, w szczególności na szczeblu centralnym.
10. O ile w dokumencie jest mowa o dialogu społecznym, o tyle brak jest wzmianki o dialogu obywatelskim, który nie jest tu pojęciem tożsamym. Właściwe ujęcie jego zasad pozwoliłoby m.in. na lepszą organizację procesów związanych z konsultowaniem społecznym różnego rodzaju dokumentów rządowych.

11. Strategia powinna ujmować zagadnienie ekonomii społecznej, i to nie tylko jako instrument walki z wykluczeniem społecznym, ale także jako jeden ze współczesnych paradygmatów rozwoju gospodarczego.
12. Społeczeństwo obywatelskie w dokumencie stanowi jedynie uzupełnienie dla działań administracji rządowej. Tymczasem powinno się dążyć do traktowania obu elementów jako równorzędne.
13. W dokumencie brak jest wskaźników, które odnosiłyby się do społeczeństwa obywatelskiego.

Debata publiczna z udziałem przedstawicieli samorządu terytorialnego, środowiska przedsiębiorców i pracodawców, organizacji rolniczych i instytutów naukowych

1. Wskazano, iż niezbędna jest pogłębiona analiza SWOT oraz estymacja zagrożeń realizacji Strategii. Wyszczególniono następujące ograniczenia mogące wpływać na efekty wdrażania celów strategicznych:
  - system regulacyjno-prawny;
  - postępująca centralizacja;
  - stan finansów publicznych oraz postępy reform (np. planowane wprowadzenie budżetu zadaniowego);
  - stan infrastruktury (m.in. bariery w procesie inwestycyjnym, wpływające również na nadmierne wydłużanie całego procesu);
  - emigracja zarobkowa;
  - likwidacja Specjalnych Stref Ekonomicznych oraz brak nowych instrumentów motywujących inwestorów;
  - brak upowszechnienia partnerstwa publiczno-prywatnego.
2. Wymieniono istotne ograniczenia dla rozwoju przedsiębiorczości, jakie tworzy system instytucjonalno-prawny. Zwrócono uwagę na potrzebę likwidowania różnego rodzaju barier, utrudniających sprawne funkcjonowanie wolnego rynku (m.in. nadmierne procedury i formalności, mało elastyczne prawo pracy).
3. Wskazano na potrzebę właściwego uszeregowania priorytetów, zdecydowanego określenia dziedzin, które będą wspierane i tych, których rząd nie zamierza wspierać w najbliższych latach.
4. Zwrócono też uwagę na potrzebę wykorzystania dotychczasowych doświadczeń naszego kraju, ale także innych krajów członkowskich Unii Europejskiej, w zakresie wyboru priorytetów rozwojowych. Podkreślano, że należy wspierać te projekty, które będą przyczyniały się do wzrostu gospodarczego oraz do umacniania przewag konkurencyjnych.
5. Podkreślono potrzebę określenia standardów oświatowych oraz zdrowotnych, jako warunku podstawowego przy podejmowaniu decyzji oraz realizacji inwestycji związanych z infrastrukturą społeczną.
6. SRK powinna tworzyć rozwiązania systemowe w określonych obszarach wykraczające poza rok 2015, tak by podjęte interwencje nie kończyły się wraz z okresem programowania (np. dotyczące budowy systemu finansowego, obecności zagranicznych instytucji finansowych itp.). Dotyczy to również dużych projektów inwestycyjnych, których realizacja przypadnie na okres po 2015 roku.
7. Podkreślono potrzebę większego odniesienia się w Strategii Rozwoju Kraju do zaktualizowanej Strategii Zrównoważonego Rozwoju UE.

8. Wskazano na potrzebę szerszego zarysowania strategii dot. energetyki. Konieczne jest przesądzenie, na jakich surowcach/źródłach będzie się opierała polska energetyka. Podkreślono wielką wagę rozwoju energetyki jądrowej, jako alternatywy dla węgla.
9. Podkreślono kwestię termomodernizacji, jako jednego z istotnych elementów wpływających na bilans energetyczny.
10. Wskazano na techniczne ograniczenia związane z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.
11. Podkreślano konieczność powstania jednolitej gospodarki elektronicznej.
12. Wskazano na potrzebę rozwijania systemu doradztwa biznesowego, jako najbardziej efektywnego instrumentu wspierania rozwoju przedsiębiorczości.
13. Proponowano położenie większego nacisku w SRK na rozwój opieki paliatywnej. Mając na uwadze występujące w Europie procesy demograficzne, rozwój tego rodzaju opieki może stać się istotnym elementem budowy konkurencyjności systemu opieki zdrowotnej w Polsce, jak również istotnym źródłem tworzenia nowych miejsc pracy.
14. Wskazano na szansę, jaką jest tranzytowe położenie Polski. W tym kontekście podkreślono, obok wzmocnienia infrastruktury drogowej, potrzebę inwestycji w kolej (m.in. integracja transportu kolejowego) oraz rozwój transportu lotniczego.
15. Podkreślono, że nie zawsze istnieje potrzeba budowy autostrad, niekiedy wystarczy droga ekspresowa, czy wręcz modernizacja i poprawa stanu dróg już istniejących.
16. Podkreślono konieczność kompleksowego podejścia do innowacyjności. Problemy definicyjne i interpretacyjne mogą bowiem blokować rozwój innowacji w usługach.
17. Uznano za mało klarowne zapisy dot. ekoinwestycji (np. podwyższenie efektywności wykorzystania surowców itp.). Podkreślono, że ekoinwestycje mogą stanowić istotne źródło dla tworzenia nowych miejsc pracy.
18. Zwrócono uwagę na celowość rozszerzenia występujących w diagnozie elementów dotyczących rozwoju obszarów wiejskich.
19. Zauważono potrzebę uzupełnienia zapisów SRK o zachowanie atrakcyjności przyrodniczej, krajobrazowej i kulturowej na wsi, jako podstawowego warunku rozwoju agroturystyki.
20. Wskazano na kapitał rozwojowy, jakim może być, szczególnie w kontekście rozwoju obszarów wiejskich, bioróżnorodność. Zaproponowano zmianę określenia „przeciętne walory przyrodnicze”.
21. Podkreślono konieczność odniesienia się do wypełnienia warunków traktatu akcesyjnego Polski do UE w zakresie wymogów środowiskowych.
22. Wskazywano na potrzebę rozbudowania części poświęconej kierunkom polityki regionalnej państwa wobec województw.
23. Zgłoszono celowość bardziej szczegółowego określenia instrumentów oraz podmiotów realizujących SRK.
24. Zwrócono uwagę na konieczność właściwego doboru wskaźników i urealnienia ich wartości docelowych.
25. Podkreślono potrzebę koordynacji przestrzennej działań oraz zapewnienia ich spójności, tak by środki nie zostały zmarnowane (na szczeblu gmin, powiatów,

województw). Równie istotna jest koordynacja pomiędzy działaniami w poszczególnych programach operacyjnych.

26. Zauważono, że do efektywnej realizacji Strategii potrzebne są sprawnie działające instytucje i dobrze przygotowana kadra. Podkreślono, że wbrew obiegowej opinii, w administracji jest zatrudnionych zbyt mało osób, zarówno tych bezpośrednio jak i pośrednio (np. proces przygotowania i nadzoru inwestycji) zaangażowanych we wdrażanie unijnych funduszy, co niekorzystnie wpływa na sprawną absorpcję środków. Według niektórych, wynagrodzenia tych osób są niewystarczające, by motywować do pozostania w administracji. Potrzebna jest strategia dla administracji.
27. Wskazano, iż dla efektywnego wdrażania SRK niezbędna jest identyfikacja z zaproponowanymi przez rząd priorytetami poszczególnych instytucji i wszystkich obywateli. Niezbędna jest mobilizacja wysiłków, strategiczne porozumienie na szczeblu centralnym i lokalnym.
28. Zwrócono uwagę na celowość nie tylko programu dla Polski wschodniej, ale także poświęcenia większej uwagi rozwojowi Polski zachodniej (w tym realizacji Programu Odra 2006).

Środowisko przedsiębiorców i pracodawców

Uwagi zgłosiły następujące organizacje pracodawców: Amerykańska Izba Handlowa, Business Centre Club, Francuska Izba Przemysłowo-Handlowa, Górnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego, Konfederacja Pracodawców Polskich, Krajowa Rada Spółdzielcza, Porozumienie Producentów Węgla Brunatnego, Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan, Unia Farmaceutów i Właścicieli Aptek, Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego, Związek Pracodawców Pomorza Zachodniego oraz przedstawiciele następujących przedsiębiorstw: *Eficom, GSK, Backer-obr, Osi-Computrain*.

Uczestnicy dyskusji przedstawili następujące uwagi i spostrzeżenia:

1. W SRK w sposób niedostateczny podkreślono znaczenie przedsiębiorców (w tym w szczególności MŚP) dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju. W dokumencie powinny zostać bardziej zaakcentowane kwestie związane z udziałem przedsiębiorców w stanowieniu prawa oraz konieczność zapewnienia większej swobody dla rozwoju przedsiębiorczości (m.in. likwidacja takich barier jak wysokie koszty pracy oraz niektóre przepisy prawa pracy). Niewystarczający nacisk położono również na znaczenie instytucji otoczenia biznesu.
2. W SRK powinny znaleźć się zapisy dotyczące wspierania sektora spółdzielczości.
3. W Priorytecie 1., w części dot. zwiększenia dostępu do zewnętrznego finansowania inwestycji należałoby zmienić zapis z „rozwój systemu gwarancji, poręczeń kredytowych i funduszy pożyczkowych (...)” na „stworzenie systemu gwarancji, poręczeń kredytowych i funduszy pożyczkowych (...)” , gdyż taki system faktycznie nie funkcjonuje (uwaga nie jest zasadna, gdyż instytucje te istnieją).
4. Należałoby bardziej podkreślić kwestię innowacyjności przedsiębiorstw, w tym w szczególności konieczność zwiększenia udziału przedsiębiorców w finansowaniu działalności B+R.

5. W projekcie dokumentu brakuje zapisów dotyczących planowanych rozwiązań zwiększających napływ inwestycji zagranicznych do kraju (zwłaszcza typu *green field*), jak też aktywizujących inwestycje własne przedsiębiorstw.
6. Strategia nie uwzględnia w wystarczający sposób możliwości, jakie dają zróżnicowane struktury Partnerstwa Publiczno Prywatnego, czy modele współpracy publiczno-prywatnej, przy realizacji inwestycji infrastrukturalnych. PPP wpływa na zmniejszenie obciążenia budżetu państwa i samorządów, zwiększa efektywność wykorzystania środków z UE, pozwala wykorzystywać nowoczesne metody aranżowania finansowania oraz ułatwia realizację planów i zamierzeń odrzucanych do tej pory z powodu braku środków.
7. W SRK należałoby mocniej zaakcentować konieczność monitorowania potrzeb rynku pracy i co najważniejsze dostosowywania systemu kształcenia do potrzeb tego rynku oraz poszukiwania nowych form w zakresie edukacji zawodowej, wzorując się przy tym na sprawdzonych metodach innych państw europejskich (np. funkcjonujące we Francji szkolnictwo zawodowe przemienne, gdzie uczniowie zdobywają zawód zarówno w szkole, jak i u wskazanego pracodawcy - w ten sposób młodzi ludzie mają zapewnioną pracę po zakończeniu nauki zawodu).
8. W Strategii potraktowano zbyt ogólnikowo kwestie związane ze społeczeństwem informacyjnym. Główne usługi publiczne: zdrowie, opieka społeczna, rejestry samochodów i kierowców, system podatkowy, sądy i sądy rejestrowe, policja, systemy zarządzania kryzysowego i ratownictwa powinny zostać objęte systemem teleinformatycznym.
9. Brak w Strategii wystarczających rozwiązań dotyczących energetyki polskiej. Jest to obszar potrzebujący nowych technologii, tj. odnawialnych oraz nowoczesnych technologii tzw. czystego węgla i wprowadzenia energetyki jądrowej. Energetyka wymaga również nowoczesnego zarządzania zarówno na poziomie zarządzania operacyjnego, jak i biznesowego.
10. Strategia nie ma zapisów dotyczących bazy surowcowej w Polsce, m.in. bogatych pokładów węgla brunatnego. Tę kwestię należałoby wyeksponować. Natomiast znajdują się tam nieaktualne sformułowania jak „czarny trójkąt sudecki” czy „worek turowski”. Stan środowiska naturalnego na tych obszarach uległ już znaczącej poprawie.
11. W odniesieniu do rozwoju infrastruktury transportowej, w Strategii należałoby określić jasno rolę Państwa, miejsce sektora prywatnego oraz możliwości uczestnictwa inwestorów zagranicznych w planowanych przedsięwzięciach infrastrukturalnych.
12. Należałoby rozszerzyć zapisy dotyczące rybołówstwa.
13. W sytuacji „starzejącego się społeczeństwa” należałoby podjąć w Strategii kwestię zapewnienia łatwiejszego dostępu do internetu również dla ludzi starszych, w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu tej grupy osób.
14. W Strategii zbyt mało miejsca poświęcono kwestii zdrowia. Należałoby uzupełnić dokument w tym względzie, ponieważ lepsze zdrowie to lepsza wydajność pracownika.
15. Strategia oprócz stawiania dylematów rozwojowych powinna również wskazywać, jakich wyborów należy dokonywać, jeśli chodzi o przyszły rozwój kraju.

16. Należałoby uzupełnić/zmienić wskaźniki realizacji celów Strategii oraz przeanalizować je pod kątem spójności ze wskaźnikami NSRO, a także rozważyć ich zwiększenie (m.in. zbyt niska jest stopa inwestycji).
17. Silniejszego zaakcentowania wymaga wsparcie dla sektora organizacji pozarządowych, budowa samorządu gospodarczego i społeczeństwa obywatelskiego.

Władze regionalne

Uwagi do dokumentu zgłosili podczas konferencji konsultacyjnej przedstawiciele władz samorządowych i wojewodowie następujących województw: Dolnośląskiego, Kujawsko-Pomorskiego, Lubelskiego, Łódzkiego, Opolskiego, Podlaskiego, Pomorskiego, Świętokrzyskiego, Warmińsko-Mazurskiego, Zachodniopomorskiego (część województw przesłała swoje uwagi na piśmie jeszcze przed konferencją).

Uwagi ogólne:

- Postulowano wydłużenie horyzontu czasowego Strategii.
- Zwracano uwagę na emocjonalność niektórych zapisów.
- Podejmowano kwestię braku – zdaniem niektórych - rozstrzygnięcia w dokumencie postawionych dylematów rozwojowych.
- Zgłaszano zastrzeżenia co do danych liczbowych charakteryzujących województwa, ich kompletności i aktualności.
- Zwracano uwagę co do zasadności uzależnienia przydzielania uczelniom funduszy od liczby kształconych studentów (Priorytet 1).
- Postulowano wzmocnienie zapisów dotyczących energii odnawialnej i podjęcie kwestii reaktywowania szlaku wodnego Berlin-Kalininograd.
- Wskazywano, aby szerzej w Strategii nawiązać do koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju.

Znaczna część uwag dotyczyła Priorytetu 6. Strategii, tj. *Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej*, a w szczególności części: ***Kierunki polityki regionalnej państwa wobec województw***, a także Załącznika 4 *Charakterystyka województw*. Uczestnicy konferencji postulowali uzupełnienie bądź zmianę zapisów dotyczących kierunków wsparcia województw (np. wpisanie kluczowych, strategicznych inwestycji, które będą wspierane w województwach wraz z mapkami sieci transportowej). Wskazywano brak zapisów o wspieraniu dróg samorządowych. Jednocześnie wyrażano konieczność uzupełnienia charakterystyki poszczególnych województw i ujednoczenia sposobu ich opisu, gdyż w niektórych przypadkach są wymieniane konkretne inwestycje, w innych są tylko krótkie zapisy ogólne (jak np. w przypadku Województwa Łódzkiego).

Zdaniem uczestników, część *Kierunki polityki regionalnej państwa wobec województw* należałoby przeanalizować pod kątem zgodności z aktualizowanymi regionalnymi programami operacyjnymi, jak też spójności ze strategiami wojewódzkimi. Należałoby rozważyć jednocześnie umieszczenie „drzewa” celów w części charakteryzującej politykę regionalną państwa.

Ważniejsze uwagi szczegółowe dot. poszczególnych województw zgłoszone podczas konferencji:

1. **Województwo Dolnośląskie** - W części dot. kierunków wsparcia województwa niejasna jest też kwestia Programu Odra, pojawiają się też nieścisłości: na str. 48 jest

zapis „przystosowanie Odry do celów żeglugowych”, a powinno być „przystosowanie Odry do możliwości żeglugowych”. Brak jest zapisu o wspieraniu inwestycji B+R oraz turystyki, a także powiązań transportowych Wrocławia ze Szczecinem (S3).

2. **Województwo Kujawsko-Pomorskie** – Zapisy dot. województwa powinny zostać uszczegółowione, np. zapis dot. rozwoju duopolu Bydgoszcz-Toruń należy uzupełnić o rozwój szybkiej kolei (istotna jest integracja transportowa tych dwóch miast). Ponadto brak jest zapisu o wspieraniu rozwoju portu lotniczego w Bydgoszczy.
3. **Województwo Lubelskie** – Charakterystyka województwa powinna być uzupełniona o rolnictwo (w rolnictwie zatrudnionych jest tutaj ponad 30% ludności). Kierunki wsparcia województwa powinny zostać uzupełnione o zapis dot. wspierania rolnictwa ekologicznego i specjalistycznego.
4. **Województwo Łódzkie** (uwagi zostały przekazane również na piśmie): Zapisy dot. rozwoju regionu łódzkiego są zbyt ogólne i krótkie. Należałoby je rozszerzyć o bardziej szczegółowy opis kierunków działań wymagających wsparcia; a głównie:
  - o Poprawa dostępności transportowej (także kolejowej).
  - o Wzmocnienie funkcji metropolitalnych Łodzi, ze szczególnym uwzględnieniem potencjału gospodarczego, naukowego i kulturowego miasta oraz niwelowania negatywnych skutków procesów zachodzących w przemyśle tekstylno-odzieżowym.
5. **Województwo Opolskie** - Wicemarszałek Województwa Opolskiego Józef Kotyś postulował dopisanie Województwa Opolskiego do regionów o najniższym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego, wymienianych w dokumencie na str. 46-47, którym będzie udzielane szczególne wsparcie. Proponowano ponadto uzupełnienie charakterystyki województwa o informację, że region opolski jest najbardziej dotknięty problemem migracji.
6. **Województwo Pomorskie** – Nie został dostatecznie przedstawiony profil województwa. Należałoby lepiej pokazać jego specyfikę.
7. **Województwo Warmińsko-Mazurskie** – Brak jest profilu województwa, zapisy dot. województwa powinny zostać rozszerzone i uszczegółowione o konkretne inwestycje.
8. **Województwo Zachodniopomorskie** – Kierunki wsparcia województwa powinny być uzupełnione o zapis dot. wsparcia obszarów wiejskich oraz Szczecina, jako ośrodka metropolitalnego, a także potencjału akademickiego Szczecina i Koszalina. Ponadto ważną nie podjętą kwestią jest współpraca transgraniczna wzdłuż rzeki Odry.

Związki zawodowe

1. Potrzeba przerehabilitacji celu głównego. Należy zastanowić się, jak zmienić słowo „poszczególnych”, by nie było kojarzone z wybranymi grupami społecznymi, a z wszystkimi obywatelami.
2. Należy usunąć ze Strategii wyrażenie „obecny rząd”.
3. Należy uspołnić zapisy SRK i „Strategii na rzecz integracji społecznej... „

Priorytet 1.:

1. Potrzeba preredagowania zapisu dot. reform rynkowych, przeprowadzanych tak, by nie dopuścić do obniżenia poziomu życia ogółu społeczeństwa, na następujący: „... tak przeprowadzone, by sprzyjały podnoszeniu poziomu życia ogółu społeczeństwa.”

Priorytet 2.:

1. Należy dopisać do działania dot. infrastruktury mieszkaniowej i przygotowania terenów pod inwestycje wsparcie dla działań przyspieszających przyjmowanie lokalnych planów przestrzennego zagospodarowania.
2. Należy zastanowić się, czy wskazywać kierunek dywersyfikacji źródeł energii (Skandynawię). Może właściwiej byłoby wskazać, iż „...dostawy surowców energetycznych, a zwłaszcza gazu będą odbywały się z najbardziej optymalnego kierunku”.
3. Należy uzupełnić zdanie dot. optymalizacji sieci szkół o „...konieczność społeczno-ekonomicznej optymalizacji...”
4. Należy doprecyzować zapisy dot. infrastruktury ochrony zdrowia o następujące kwestie: połączenie koncepcji rewitalizacji sieci placówek ochrony zdrowia z planowaną (do wprowadzenia przez resort zdrowia) siecią szpitali, nie zaś tylko ze zintegrowanym systemem ratownictwa medycznego; zmiana akcentu ze zbudowania ogólnopolskiego systemu elektronicznego rejestru usług medycznych na udoskonalenie systemu informacyjnego w ochronie zdrowia (rejestr usług medycznych można uznać za integralną część systemu informacyjnego).
5. Należy wzmocnić nieco zapisy o działaniach prewencyjnych w obszarze ochrony zdrowia.

Priorytet 3.:

1. Należy preredagować zapis mówiący o potrzebie powstawania nowych miejsc pracy na następujący „... nowych miejsc pracy, o wysokiej jakości, a w szczególności dla osób młodych...”
2. Należy zmienić tytuł działania na następujący „Upowszechnienie elastycznych form zatrudnienia oraz...”
3. Jeśli podobnych zapisów nie ma w Krajowym Programie Reform należy zrezygnować z ograniczenia zachęt instytucjonalnych do wcześniejszego przechodzenia na emeryturę.
4. Zmiana tytułu działania dot. polityki migracyjnej na „Prowadzenie racjonalnej polityki migracyjnej”.

Priorytet 4.:

1. Należy poszerzyć w priorytecie 4., działaniu skierowanym na promocję aktywnej polityki społecznej ..., akapit ostatni o rozwój opieki długoterminowej i paliatywno-hospicyjnej.
2. Należy uzupełnić działanie zmierzające do budowy sprawnego systemu ratownictwa, ochrony ludności oraz zarządzania kryzysowego o deklarację, iż system taki powinien się opierać na sprawnie funkcjonującym krajowym systemie ratowniczym skoordynowanym za wszystkimi służbami ratowniczymi, w szczególności z systemem ratownictwa medycznego.

3. Należy rozszerzyć priorytet o wspieranie sektora organizacji pozarządowych.
4. Należy zmienić zapis w części dot. korupcji mówiący o budowaniu narodowego systemu prawości.

Uwarunkowania:

1. Należy wpisać, jako bodziec zarządzania kadrami celem doskonalenia usług publicznych – wynagrodzenie.

System realizacji:

1. Należy dopisać, iż „Raport z realizacji SRK będzie przesyłany również do wiadomości Sejmu i Komisji Trójstronnej”.

2. Opinie wg struktury dokumentu oraz zakres uwag uwzględnionych w SRK

Uczestnicy konsultacji odnieśli się pozytywnie co do zasadności i potrzeby powstania Strategii Rozwoju Kraju. Podkreślano, że w Polsce brakuje ciągłości myślenia strategicznego, a wyznaczenie priorytetów rozwoju kraju i obszarów, które będą wspierane przez państwo w dłuższej perspektywie czasowej jest koniecznością. **Uwagi w przeważającej części dotyczyły priorytetów strategii** oraz podejmowanych w ich ramach działań, a także **wskaźników realizacji Strategii**. Najmniej uwag odnosiło się do rozdziału 1. *Wprowadzenie* oraz rozdziału 3. *Wizja Polski do roku 2015*.

Większość uwag została uwzględniona, za wyjątkiem uwag o zbyt dużym stopniu szczegółowości, np. propozycje dotyczące konkretnych rozwiązań, które powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w dokumentach niższego rzędu wyposażonych w odpowiednie instrumenty realizacji (zarówno regulacyjne, jak i finansowe), takich jak np.: strategie sektorowe, strategie rozwoju województw, czy też Narodowa Strategia Spójności 2007-2013 i jej programy operacyjne oraz inne rządowe dokumenty programowe, realizujących cele i priorytety SRK.

W treści dokumentu wprowadzono również zmiany o charakterze redakcyjnym oraz niewielkie autopoprawki.

Poniżej przedstawiono najistotniejsze uwagi zgłaszane do poszczególnych części dokumentu oraz sposób ich uwzględnienia.

Rozdział I. Wprowadzenie

Wprowadzone w tekście zmiany polegają głównie na naniesieniu poprawek redakcyjnych i dodaniu niewielkich uzupełnień. Dotyczą one przede wszystkim podkreślenia wpływu członkostwa Polski w UE, w tym unijnego zasilania finansowego, na poziom i jakość życia mieszkańców.

Rozdział II. Uwarunkowania i przesłanki rozwoju

- W trakcie konsultacji, sposób przedstawienia mocnych i słabych stron polskiej gospodarki uznano za zbyt pobieżny, a dylematów rozwoju - za wymagający ponownej analizy. W odpowiedzi na te oceny odpowiednie fragmenty dokumentu poddano istotnej modyfikacji, dokonując szeregu zmian redakcyjnych i uzupełnień. Ich celem było uczynienie części diagnostycznej bardziej przejrzystą oraz pełniej odzwierciedlającą sytuację Polski i wynikające z niej dylematy rozwojowe u progu realizacji Strategii. Wyjaśniono budzącą zastrzeżenia ze strony niektórych

uczestników konsultacji kwestię czynników atrakcyjności inwestycyjnej Polski, w tym zwłaszcza roli czynnika pracy - kosztów pracy i kwalifikacji pracowników.

- Konsultacje wykazały potrzebę dodatkowego uwzględnienia lub szerszego potraktowania niektórych problemów. Dotyczyło to m.in. wejścia Polski do strefy euro, reformy finansów publicznych, tendencji cen paliw i ważniejszych surowców, bazy surowcowej w Polsce, bezpieczeństwa energetycznego i polityki energetycznej kraju (tym wskazania surowców/źródeł, na jakich opierać się będzie przyszłe zużycie energii oraz roli energetyki jądrowej), środowiska przyrodniczego Polski i wypełniania warunków traktatu akcesyjnego w zakresie wymogów środowiskowych. Postulaty te uwzględniono, uzupełniając Strategię o zasygnalizowane kwestie. W części „Podstawowe dylematy rozwojowe” dodano dylemat związany z perspektywą wchodzenia Polski do strefy euro. Uzupełniono również każdy z dylematów wskazując kierunki ich rozstrzygnięcia.
- Wprowadzono również zaproponowane przez uczestników konsultacji konkretne zapisy, odnoszące się do rozszerzania UE, unijnej polityki bezpieczeństwa i obrony oraz zagrożeń związanych z emigracją zarobkową Polaków.

Rozdział III. Wizja Polski do roku 2015

Do tej części dokumentu zgłoszono w trakcie konsultacji społecznych najmniej uwag. Wprowadzone w tekście zmiany polegają głównie na naniesieniu poprawek redakcyjnych .

Rozdział IV. Cel główny i priorytety Strategii

Cel główny

Mając na uwadze zwiększenie konkretności Strategii, cel główny SRK uzupełniono o najważniejsze wskaźniki charakteryzujące realizację tego celu.

Priorytet 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki

- Priorytet uzupełniono – zgodnie ze zgłaszanymi sugestiami - o odrębne działanie ***Tworzenie stabilnych podstaw makroekonomicznych rozwoju gospodarczego.***
- Szereg uwag w tym priorytecie dotyczyło kwestii rozwoju społeczeństwa informacyjnego: zgłaszano brak w SRK jednoznacznego i konkretnego planu rozwoju informatyzacji; wskazywano na konieczność jak najszybszego wdrożenia wymaga program e-podatki, który byłby pierwszym etapem budowania e-government; podkreślano potrzebę stworzenia ogólnopolskiego systemu jednolitej gospodarki elektronicznej, konieczność koordynacji działalności publicznych rejestrów oraz nowych projektów informatycznych wdrażanych przez administrację państwową oraz kwestię zwiększenia zakresu obrotu bezgotówkowego;
W celu mocniejszego zaznaczenia działań związanych z budowaniem elektronicznej gospodarki i elektronicznej administracji (e-government) odpowiednie zapisy SRK zostały skonkretyzowane i uzupełnione.
- Część uwag dotyczyła kwestii zrównoważonego rozwoju: postulowano uzupełnienie priorytetu zgodnie z założeniami zrównoważonego rozwoju; za podstawowy cel polityki klimatycznej kraju uznano „włączenie się Polski do wysiłków społeczności międzynarodowej na rzecz ochrony klimatu globalnego poprzez wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju”.
Postulaty uwzględniono wprowadzając nowe lub zmieniając istniejące zapisy priorytetu.

Inne uwagi dotyczyły m.in.:

- niewłaściwego zapisu mówiącego o uzależnianiu przyznawanych uczelniom środków od liczby studentów;
Zapis zmieniono na następujący: „Należy stymulować rozwój tych kierunków kształcenia, które w niedalekiej przyszłości będą stanowić o sile konkurencyjnej polskiej gospodarki i przyczynią się do powstawania gospodarki opartej na wiedzy”.
- potrzeby stworzenia mechanizmu prostych i skutecznych zachęt dla firm sektora prywatnego do zwiększania nakładów na B+R;
Dodano zapis zgodny z treścią uwagi.
- zasadności zapisu, że „reformy rynkowe powinny być tak przeprowadzone, aby nie dopuścić do obniżenia poziomu życia ogółu społeczeństwa”
Zapis zmieniono na „zwiększać dostęp do tych usług i ich jakość, by sprzyjały podnoszeniu poziomu życia ogółu społeczeństwa”.
- zmiany zapisu nt. zmian strukturalnych w gospodarce poprzez dodanie do listy tradycyjnych gałęzi przemysłu tekstylnego-odzieżowego;
Zapis zmieniono zgodnie z treścią uwagi.
- konieczności skonkretyzowania zasady, że źródła bankowe a także inne środki prywatne, powinny być przez środki publiczne racjonalnie pobudzane, a nie zastępowane;
Opis priorytetu uzupełniono o stwierdzenie, że „Realizowana powinna być zasada, że wydatkowane środki publiczne służą aktywizacji środków prywatnych, a nie ich zastępowaniu.”

Priorytet 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej

Większość uwag i propozycji do tego priorytetów została uwzględniona, poza tymi, w których wskazano konkretne, zlokalizowane przedsięwzięcia (drogi, lotniska, linie kolejowe). Mogą się one znaleźć na listach indykacyjnych przedsięwzięć priorytetowych, które są załącznikami do programów operacyjnych i strategii sektorowych.

Zgłaszane przez uczestników konsultacji uwagi i wyrażane opinie dotyczyły głównie:

- konieczności uwzględnienia zasad zrównoważonego rozwoju;

Odniesiono się do wymogu respektowania zasad zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza w jego wymiarze ekologicznym, w strategii planowania rozmieszczenia infrastruktury transportowej i urbanistycznej.

- zaakcentowania rozwiązań miejskiego publicznego transportu zbiorowego, w tym szynowego, jako istotnej alternatywy dla motoryzacji indywidualnej;

Dodano zapisy o rozbudowie publicznego transportu szynowego, w tym m.in. szybkich kolei miejskich. Podkreślono również potrzebę uregulowania własności gruntów przeznaczanych na drogi publiczne.

W części dotyczącej infrastruktury drogowej uwzględniono również kwestię poprawy bezpieczeństwa drogowego.

- uwzględnienia instytucji partnerstwa publiczno-prywatnego jako instrumentu ułatwiającego finansowanie kapitałochłonnej infrastruktury;

Podkreślono w dokumencie znaczenie instytucji partnerstwa publiczno-prywatnego dla przyspieszenia budowy infrastruktury transportu.

- braku określenia zasad i instrumentów wsparcia różnych rodzajów mieszkalnictwa;

Rozszerzono zapisy odnoszące się do infrastruktury mieszkaniowej. Wprowadzono ogólne zapisy mówiące o stwarzaniu bodźców instytucjonalnych i finansowych do inwestowania w mieszkalnictwo, a także stosowaniu zróżnicowanych instrumentów wsparcia dla różnych form budownictwa, takich jak m.in. socjalne i społeczne.

- odnotowania konieczności istotnego przyspieszenia prac nad zagospodarowaniem przestrzennym;

Rozszerzono zapisy dotyczące zagospodarowania przestrzennego, w tym m.in. podejmowanie działań przyspieszających przyjmowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

- podkreślenia konieczności inwestycji w poprawę i unowocześnienie technologii wykorzystania głównych nośników energii – węgla kamiennego i brunatnego; promowanie innowacyjnych metod wykorzystania tych kopalin;

W części odnoszącej się do infrastruktury energetyki podkreślono, że pierwszoplanowym zadaniem będzie poprawa sprawności i jakości wykorzystania głównych krajowych nośników energii, jakimi są węgiel kamienny i brunatny oraz rozwijanie innowacyjnych technologii produkcji energii z tych paliw. Odniesiono się również do postulatów o zróżnicowaniu dostaw ropy, gazu i energii elektrycznej celem podniesienia bezpieczeństwa energetycznego kraju.

- odnotowanie roli przedszkoli i małych szkół w rozwoju oświaty, w szczególności na terenach wiejskich;

W części infrastruktura edukacji wprowadzono zapis, że upowszechnianie edukacji przedszkolnej będzie prowadzone zarówno w miastach, jak i na terenach wiejskich.

- wskazanie na konieczność kompleksowej informatyzacji systemu opieki zdrowotnej;

We fragmencie dotyczącym infrastruktury ochrony zdrowia uzupełniono i uściślono zapisy odnoszące się do udoskonalania systemu informacyjnego w służbie zdrowia, w tym zbudowania ogólnopolskiego elektronicznego rejestru usług medycznych.

- uzupełnienie strategii rozwoju infrastruktury kultury o wspieranie dzieł, twórców i przemysłów kultury na różnych szczeblach zarządzania terytorialnego;

W zapisie dotyczącym wspierania i promocji wybitnych twórców narodowych uwzględniono również wspieranie i promocję znaczących dzieł i przemysłów kultury polskiej.

- podkreślenie znaczenia infrastruktury transportowej dla rozwoju turystyki

Jako jeden z podstawowych czynników rozwoju turystyki uznano dostępność terenów i obiektów, która zależy od stanu infrastruktury transportu.

W części Infrastruktura kultury, turystyki i sportu rozszerzono ponadto zagadnienie dotyczące upowszechnienia sportu, w tym również wśród osób niepełnosprawnych, jako istotnego czynnika podnoszenia poziomu kondycji fizycznej oraz przeciwdziałania negatywnym zjawiskom i patologiom. Podkreślono jednocześnie rolę inicjatyw samorządowych oraz organizacji społecznych i wspierających w tej dziedzinie.

Priorytet 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości

Uwagi dotyczące tego priorytetu - zgłaszane przede wszystkim przez organizacje pracodawców i przedsiębiorców oraz związki zawodowe - odnosiły się w głównej mierze do:

- konieczności ukierunkowania działań sprzyjających przedsiębiorczości i zmniejszaniu obciążeń pracodawców przede wszystkim na obniżenie kosztów zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, zwłaszcza dla osób po raz pierwszy ją rozpoczynających;

W działaniu a) dodano stosowny zapis iż działania w zakresie tworzenia warunków sprzyjających przedsiębiorczości ukierunkowane będą na uproszczenie procedur i obniżenie kosztów zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz doradztwo, zwłaszcza dla osób po raz pierwszy ją rozpoczynających.

- zmiany zapisów dotyczących uelastyczenia rynku pracy w Polsce – odpowiednie regulacje prawne w tym zakresie już istnieją;

Zmieniono tytuł działania b) na następujący: **Upowszechnienie elastycznych form zatrudnienia oraz wzrost mobilności zasobów pracy**. Działanie to skoncentrowano przede wszystkim na promowaniu elastycznych i alternatywnych form zatrudnienia.

- wprowadzenia zapisów dotyczących ekonomii społecznej oraz konieczności większego zaakcentowania roli sektora pozarządowego (także jako pracodawcy), jak również tworzenia tzw. zielonych miejsc pracy;
- wyszczególnienia mechanizmów zachęcających przedsiębiorców do zatrudnienia osób wychowujących małe dzieci. Jako jedyny skuteczny mechanizm wskazywano stworzenie zachęt w postaci ulg i zwolnień w systemie podatkowym;

W działaniu c) dodano zapisy o wzmocnieniu roli sektora ekonomii społecznej - organizacji pozarządowych w procesie zatrudnienia (organizacje pozarządowe jako pracodawcy).

Wprowadzono również zapisy o możliwości kreowania nowych miejsc pracy w ramach działalności prośrodowiskowej (tzw. zielone miejsca pracy).

Rozszerzono kwestie odnoszące się do tworzenia warunków dla łączenia funkcji zawodowych i rodzinnych o zapis dotyczący stopniowego wprowadzania elementów prorodzinnych w systemie podatkowym.

- położenia akcentu na rozwój szkolnictwa zawodowego;
- podkreślenia konieczności monitorowania potrzeb rynku pracy i dostosowywania systemu kształcenia do potrzeb tego rynku;
- rozszerzenia i większego uszczegółowienia zapisów dotyczących systemu kształcenia na odległość oraz kształcenia ustawicznego;

W działaniu d) wzmocniono zapisy dotyczące konieczności przywrócenia rangi i jakości edukacji zawodowej (w tym m.in. dodano konieczność zwiększenia znaczenia praktycznej nauki zawodu, poprzez ścisłą współpracę z pracodawcami).

Zmieniono i rozszerzono zapisy odnoszące się do systemu kształcenia na odległość. Rozszerzono i uszczegółowiono zapisy dotyczące kształcenia ustawicznego oraz usprawnienia systemu prognozowania popytu na pracę.

- rozszerzenia zapisów dotyczących problemu emigracji zarobkowej Polaków.

Zmieniono tytuł działania h) na następujący: **Prowadzenie racjonalnej polityki migracyjnej**. Rozszerzono zapisy dotyczące negatywnych dla gospodarki polskiej konsekwencji wzmożonej emigracji zarobkowej Polaków oraz sposobów przeciwdziałania tym konsekwencjom.

Priorytet 4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa

Dokonane zostały odpowiednie korekty i uzupełnienia w odniesieniu do następujących spraw:

- Wprowadzono kilka zmian w określeniu, jakiej wspólnoty potrzebujemy. Zapis dot. zmniejszenia przestępczości rozszerzony został o aspekt gospodarczy. Wpływ człowieka (obywateli) rozszerzono również na sprawy gospodarczo-zawodowe, m.in. poprzez praktykę dialogu społecznego.
- Przyjęto sugestie co do zróżnicowanych form lokalnej i ponadlokalnej aktywności społecznej oraz wspierania organizacji pozarządowych i edukacji obywatelskiej.
- Wykorzystano propozycję wskazującą, iż szczególne znaczenie ma rozwój i organizowanie dialogu społecznego, jak i dialogu obywatelskiego.
- W związku z zadaniem budowania sprawnej władzy publicznej uznano za korzystne uzupełnienie co do powierzenia (gdy jest to możliwe) partnerom społecznym niektórych zadań publicznych.

- W ramach powyższego zadania uzupełniono zakres potrzebnych reform funkcjonalnych w sferze sądownictwa; o sprawność w wydawaniu orzeczeń i doskonalenie krajowego rejestru sądowego.
- Wskazano na rolę dodatkowych mechanizmów włączających obywateli we współdecydowanie o swojej wspólnocie lokalnej: referenda, lokalne inicjatywy uchwałodawcze, demograficzna debata publiczna, konsultacje społeczne, wolontariat i inne.
- Wśród zadań dot. wzmocnienia poczucia bezpieczeństwa socjalnego, związanego z poziomem i jakością usług zdrowotnych, umieszczono także rozwój opieki długoterminowej i paliatywno-hospicyjnej.
- W zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego i porządku publicznego zasadnie wskazano na to, aby w ramach systemu reagowania kryzysowego skoordynowane były działania wszystkich służb, które w nim uczestniczą. Uwzględniono, iż warunkiem poprawy infrastruktury bezpieczeństwa publicznego będzie też usprawnianie systemu informowania o zagrożeniach.

Priorytet 5. Rozwój obszarów wiejskich

- Podczas konsultacji społecznych zwracano uwagę na konieczność zachowania atrakcyjności przyrodniczej, krajobrazowej i kulturowej na wsi, jako podstawowego warunku rozwoju agroturystyki. Uwagę tę uwzględniono uzupełniając zapis dotyczący wspierania modernizacji infrastruktury technicznej, niezbędnej do prowadzenia działalności gospodarczej, o konieczność zachowania przy tym walorów przyrodniczych terenów wiejskich, tak by rozwój gospodarczy nie prowadził do degradacji środowiska, lecz przeciwnie: przyczyniał się do zwiększenia jego atrakcyjności.
- Uznano jednocześnie za niezbędne dla wzrostu konkurencyjności gospodarstw rolnych działania prowadzące do modernizacji już istniejących i budowy nowych urządzeń melioracyjnych wodnych. Tę potrzebę dyktują coraz częściej występujące anomalie pogodowe, jak nadmierne opady atmosferyczne, czy zjawisko suszy, które bardzo niekorzystnie wpływają na rozwój produkcji i dochodowość gospodarstw. Uwagę tę przyjęto, poszerzając zakres działań zmierzających do modernizacji gospodarstw rolnych o budowę takich urządzeń.
- Wskazywano jednocześnie na znaczącą rolę, jaką mogą odegrać w procesie budowy zintegrowanej wspólnoty społecznej, rozwoju obszarów wiejskich i lokalnych społeczności organizacje pozarządowe oraz wolontariat. Spostrzeżenia te uznano za bardzo cenne i uwzględniono je m.in. w zapisie dotyczącym przemian na wsi, które w dużej mierze zależą od stopnia samoorganizacji środowisk lokalnych i ich aktywności. Niepoślednią w tym względzie rolę będą miały działania wspierające rozwój organizacji pozarządowych i wolontariatu.
- Zaproponowano również podkreślenie roli i miejsca w systemie edukacji zawodowej średniego szkolnictwa rolniczego. Zapis taki znalazł się w opisie działań na rzecz rozwoju szans dzieci i młodzieży wiejskiej.

Priorytet 6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej

Większość zgłaszanych podczas konsultacji społecznych uwag do priorytetu 6. dotyczyła potrzeby rozszerzenia lub uzupełnienia istniejących zapisów o treści istotne z punktu widzenia prowadzenia efektywnej polityki rozwoju.

- Wprowadzono zapis odnoszący się do rozwoju współpracy, zarówno w wymiarze międzynarodowym (w tym transgranicznym), jak i ponadregionalnym, jako jednego z warunków wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej województw, a poprzez to i ich konkurencyjności.
- Odniesiono się do prac nad nową Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju nakreślającą kierunki pożądanych długookresowych zmian w zagospodarowaniu polskiej przestrzeni, co pozwoli zapewnić ład przestrzenny kraju.
- Wzmocnione zostały zapisy dotyczące roli i miejsca samorządu terytorialnego w programowaniu rozwoju. Odniesiono się do zwiększenia roli samorządów terytorialnych w inwestowaniu w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz w gospodarczy rozwój regionów i wykorzystanie potencjału lokalnego dzięki decentralizacji procesów rozwojowych i idącej za tym decentralizacji finansów publicznych.
- Uzupełniono działania państwa skierowane na podniesienie konkurencyjności regionów. Zauważono potrzebę wsparcia ochrony i poprawy stanu materialnego dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju inwestycji kultury województw. Powinno to wzmacniać aktywność zwłaszcza środowisk lokalnych, skierowaną m.in. na podejmowanie inicjatyw gospodarczych związanych z rozwojem turystyki. Odniesiono się do pełniejszego wykorzystania potencjału endogenicznego największych ośrodków miejskich, tak by wzmocnić rozprzestrzenianie wzrostu gospodarczego na tereny przylegające i jak najlepiej wykorzystać relatywne przewagi miast. Wskazano na potrzebę rozwijania powiązań funkcjonalnych oraz uzupełniania powiązań infrastruktury transportu zbiorowego i łączności z innymi mniejszymi ośrodkami.
- Uzupełniono również obszary wsparcia państwa w stosunku do regionów słabiej rozwiniętych gospodarczo o wzmocnienie procesu odbudowy gospodarczego potencjału małych miast i miasteczek, opartego na endogenicznych walorach tych ośrodków. Zwrócono uwagę również na potrzebę wspierania samorządów i organizacji pozarządowych w działaniach angażujących społeczności lokalne i instytucje rozwoju lokalnego do podejmowania inicjatyw na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego.
- Zgodnie z sugestiami przedstawicieli województw, zweryfikowano zapisy dotyczące kierunków polityki regionalnej w stosunku do poszczególnych regionów, uzupełniając je o te postulaty, które są istotne dla prowadzenia efektywnej polityki państwa. Pozostawiono jednocześnie akapit wymieniający kierunki polityki państwa wspólne dla wszystkich województw, tak by nie stosować niepotrzebnych powtórzeń. W odniesieniu do poszczególnych województw, kierunki polityki państwa koncentrują się na tych działaniach, które są specyficzne dla danego regionu i dają największą szansę wykorzystania jego potencjału rozwojowego. Uwzględniając postulaty zgłaszane do powiązań transportowych, odniesiono się przede wszystkim do sieci autostrad i dróg ekspresowych, w szczególności w ramach systemu TEN-T, oraz sieci dróg stanowiących połączenie z tym systemem. Przyjęto zasadę, że wspierane będą funkcje metropolitalne stolic województw.
- Dokonano również korekt technicznych i stylistycznych tekstu.

Rozdział V. Uwarunkowania realizacji celów Strategii

Dokonane zostały odpowiednie korekty i uzupełnienia w odniesieniu do następujących spraw:

- W części wprowadzającej właściwe okazało się sprecyzowanie roli wsparcia przez unijną politykę spójności; wskazano na lepsze wykorzystanie własnego potencjału w rezultacie zasilania środkami pomocowymi.
- Sformułowano dodatkowy zapis, iż regulacyjna, instytucjonalna i decyzyjna rola państwa jest w dużej mierze określana i warunkowana członkostwem Polski w UE, jak i w innych organizacjach.
- Kolejna korekta w tej części dot. wzmocnienia roli państwa jako regulatora procesów gospodarczych i gwaranta konstytucyjnych praw, co będzie następować przy jednoczesnym ograniczaniu znaczenia w bezpośrednim kształtowaniu życia społeczno-gospodarczego.
- Charakterystykę uwarunkowań instytucjonalno-regulacyjnych uzupełniono o przesłankę, zgodnie z którą wraz z rozwojem gospodarki rynkowej, struktur demokracji i życia obywatelskiego musi wzrastać sprawność pracy sądów wszystkich instancji i skuteczność egzekwowania prawa.

W tej części wykorzystano również uwagi dot.:

- sprawności i efektywności wykorzystania środków pomocowych, zwłaszcza unijnych,
- potrzeby stosowania instrumentów monitorowania i innych form zapobiegania ewentualnym nieprawidłowościom w wykorzystaniu powyższych środków,
- istotnej roli, jaką spełni włączenie środków pozyskiwanych z UE do budżetu państwa.

Zasadne było sformułowanie dodatkowego fragmentu, w którym ujęte zostały główne zagrożenia realizacji Strategii.

Rozdział VI. Finansowanie

- Uwagi koncentrowały się na konieczności szerszego opisu krajowego finansowania realizacji celów SRK. Wprowadzone zmiany dotyczyły przede wszystkim wskazania pozaunijnych źródeł finansowania polityki rozwojowej kraju, w tym kierunków wydatkowania środków budżetu państwa i instrumentów dofinansowywanych ze źródeł publicznych, wspierających realizację strategii. Informacje uzupełniono również o przewidywania dotyczące stopy inwestowania i przyrostu PKB do roku 2015. Zmiany te odpowiadają na postulaty m.in. marszałka województwa małopolskiego, wojewody lubuskiego i przedstawicieli środowiska akademickiego.
- Uwzględniono również uwagę Urzędu Miasta Łodzi dotyczącą ujednoczenia nazewnictwa 7 programu ramowego Wspólnoty Europejskiej badań, rozwoju technologicznego i demonstracji (2007-2013).

Rozdział VII. System realizacji Strategii

- Uwzględniono szereg zmian wynikających z procedur związanych z Programowaniem strategicznym i operacyjnym, wprowadzanych ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Zmiany te pozwoliły uszczegółwić system realizacji i pokazać mechanizm aktualizowania dokumentu, uwzględniający prowadzenie konsultacji społecznych, a także uwzględnić zaangażowanie Sejmu i Senatu w tworzenie dokumentu i wskazać termin przedkładania Radzie Ministrów sprawozdań rocznych.

Jednocześnie dzięki tym zapisom możliwe było pokazanie roli SRK jako nadrzędnego dokumentu w systemie planowania strategicznego rozwoju kraju. Ponadto szczegółowo określony został zakres sprawozdawczości.

- Zmiany w rozdziale powiązane z treścią ww. ustawy oznaczały jednocześnie uwzględnienie uwag dotyczących:
  - cyklu aktualizacji SRK;
  - doprecyzowania systemu realizacyjnego;
  - opiniowania strategii rozwoju województw;
  - szerszego zaangażowania społecznego we wdrażanie SRK.
- Przewidziano również stworzenie kryteriów służących ocenie zgodności dokumentów strategicznych i programowych z SRK.
- Zgodnie z sugestią Komisji Trójstronnej ustalono, że sprawozdania z realizacji SRK będą corocznie przekazywane do wiadomości Sejmu i Senatu, Komisji Trójstronnej ds. Społeczno-Gospodarczych, Komisji Wspólnej Rządu Samorządu Terytorialnego.
- Ponadto rozdział ten rozszerzono o mocniejsze podkreślenie kwestii absorpcji funduszy unijnych.

Rozdział VIII. Wskaźniki realizacji

- W odniesieniu do wskaźników realizacji Strategii, zweryfikowano je zgodnie zgłaszanymi podczas konsultacji sugestiami, a także uspołniono ze wskaźnikami zawartymi w dokumencie Narodowa Strategia Spójności 2007-2013 (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013).
- Dokonano jednocześnie zmian w układzie tekstu Strategii, dodając zestaw odpowiednich wskaźników po celu głównym oraz po opisie każdego priorytetu i przenosząc tabelę zbiorczą wskaźników do załącznika (załącznik 1).
- Tabele prezentujące konkretne wielkości poszczególnych wskaźników, uzupełniono - dla celów porównawczych – o średnie wielkości tych wskaźników w UE-25.

Należy podkreślić, że zgłaszane podczas konsultacji społecznych uwagi dotyczące wskaźników były często bardzo rozbieżne. Część środowisk uważała zaproponowany zestaw wskaźników za zbyt optymistyczny, inni natomiast określali je jako mało ambitne.

Załączniki

- W dotychczasowym załączniku nr 1 Powiązanie SRK z innymi strategiami i programami zaktualizowano informację odnoszącą się do znowelizowanej w czerwcu 2006 r. Strategii Zrównoważonego Rozwoju UE.
- Dokonano uzupełnień i aktualizacji oceny sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej Polski (dotychczasowy załącznik nr 2), zgodnie z sugestiami zgłaszanymi w trakcie konsultacji społecznych.
- Uzupełniono zasady prowadzenia polityki regionalnej państwa znajdujące się w dotychczasowym załączniku nr 3.
- Skorygowano załącznik nr 4 dotyczący charakterystyki województw. Uaktualniono oraz uspołniono dane statystyczne w oparciu o nadesłane informacje z Głównego Urzędu Statystycznego. Wprowadzono również, wnioskowane przez przedstawicieli poszczególnych województw, korekty charakterystyk.

V. PODSUMOWANIE I WNIOSKI Z PRZEBIEGU KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Uczestnicy konsultacji korzystali przede wszystkim z tradycyjnych form przekazywania swoich uwag: wypowiedzi lub pisemne stanowiska prezentowane na konferencjach i spotkaniach konsultacyjnych, pisemne uwagi przesyłane Ministrowi Rozwoju Regionalnego. W marginalnym zakresie korzystano z internetowej formy zgłaszania uwag.

Stosunkowo duże zainteresowanie udziałem w konsultacjach społecznych wskazuje na potrzebę rozwijania tej formy dialogu społecznego.

Większość spotkań miała głównie charakter ekspercki, ale także debaty obywatelskiej.

Konsultowane środowiska potwierdziły potrzebę powstania dokumentu, jakim jest SRK i koncentrowały się na zmianie akcentów, uzupełnianiu lub rozwijaniu zawartych w dokumencie treści. Zgłaszane uwagi charakteryzowały się różnym stopniem szczegółowości, od uwag natury ogólnej i analitycznej, po propozycje szczegółowych zapisów. MRR uznaje przeprowadzone konsultacje za cenne źródło opinii i propozycji, które pozwoliło na uzupełnienie projektu Strategii i lepsze sformułowanie priorytetów oraz konkretyzację działań. Stanowią one również ważną przesłankę dla kontynuowania działań informacyjnych i promocyjnych SRK.

VI. ZAŁĄCZNIKI

1. Wykaz podmiotów zaproszonych do konsultacji społecznych.
2. Wykaz podmiotów, które zgłosiły swoje uwagi w formie pisemnej.
3. Harmonogram spotkań regionalnych organizowanych przez miesięcznik Forbes.

ZAŁĄCZNIK 1

WYKAZ PODMIOTÓW ZAPROSZONYCH DO KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Organizacje pozarządowe:

1. Centrum Aktywności Lokalnej CAL
2. Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju
3. Federacja Polskich Banków Żywności
4. Federacja Zielonych
5. Fundacja Feminoteka
6. Fundacja im. Stefana Batorego
7. Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych
8. Fundacja Instytut Studiów Strategicznych
9. Centrum Rozwoju Lokalnego – Regionalny Ośrodek Szkoleniowy EFS
10. Fundacja Ośrodek Informacji Środowisk Kobiety – OŚKA
11. Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej - Biuro Zarządu FRDL
12. Fundacja Rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego
13. Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
14. Fundacja Wspomagania Wsi
15. Instytut Ekonomii Środowiska
16. Instytut Spraw Publicznych
17. Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych
18. Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży
19. Polsko Amerykańska Fundacja Wolności
20. Rada Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego;
21. Rada Organizacji Pozarządowych, Łódź
22. Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych
23. Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT
24. Społeczne Stowarzyszenie Edukacyjno – Teatralne
25. Stowarzyszenie na Rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych
26. Towarzystwo Psychoprofilaktyczne
27. Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS

Organizacje pracodawców:

1. Konfederacja Pracodawców Polskich (KPP)
2. Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”
3. Związek Rzemiosła Polskiego
4. Business Centre Club
5. Stowarzyszenie Polski Klub Biznesu
6. Europejskie Forum Właścicieli Firm
7. Polska Organizacja Pracodawców Osób Niepełnosprawnych (POPON)
8. Stowarzyszenie Agencji Zatrudnienia
9. Federacja Związków Pracodawców Energetyki Polskiej
10. Związek Pracodawców Porozumienie Producentów Węgla Brunatnego Polski
11. Związek Pracodawców Producentów Kruszyw
12. Związek Pracodawców Zakładów Energetycznych, ZEWT SA
13. Związek Banków Polskich
14. Krajowa Izba Gospodarcza
15. Polska Izba Gospodarcza Importerów, Eksporterów i Kooperacji
16. Izba Przemysłowo-Handlowa Inwestorów Zagranicznych
17. Francuska Izba Przemysłowo-Handlowa
18. Polska Izba Firm Szkoleniowych
19. Związek Przedsiębiorstw Leasingowych
20. Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa
21. Brytyjsko-Polska Izba Handlowa
22. Amerykańska Izba Handlowa
23. Lubelski Klub Biznesu
24. Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji

25. Stowarzyszenie Doradców Gospodarczych
26. Krajowa Rada Spółdzielcza

Inne podmioty:

1. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
2. Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.
3. Fundacja Małych i Średnich Przedsiębiorstw
4. Komisja Papierów Wartościowych i Giełdy

Regionalne organizacje pracodawców:

1. Polskie Przymierze Gospodarcze
2. Federacja Pracodawców Polski Północnej
3. Pomorska Organizacja Pracodawców
4. Zachodniopomorski Związek Pracodawców
5. Kujawsko-Pomorski Związek Pracodawców i Przedsiębiorców
6. Federacja Pracodawców Polski Zachodniej
7. Wielkopolski Związek Pracodawców Prywatnych
8. Lubelski Związek Pracodawców
9. Związek Pracodawców Warszawy
10. Warmińsko-Mazurski Związek Pracodawców Prywatnych
11. Podlaski Związek Pracodawców
12. Podkarpacki Związek Pracodawców
13. Świętokrzyski Związek Pracodawców Prywatnych
14. Sudecki Związek Pracodawców
15. Małopolski Związek Pracodawców

Związki zawodowe - członkowie Komisji Trójstronnej:

1. Forum Związków Zawodowych,
2. Niezależne Samorządne Związki Zawodowe „Solidarność”,
3. Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych

Spoleczno-zawodowe organizacje rolników:

1. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
2. Agencja Rynku Rolnego
3. Krajowa Rada Izb Rolniczych
4. Federacja Związków Producentów Rolnych
5. Federacja Związków Pracodawców-Dzierżawców i Właścicieli Rolnych
6. Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych

Agencje Rozwoju Regionalnego:

1. Wrocławska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
2. Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
3. Lubelska Fundacja Rozwoju – ARR
4. Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego
5. Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
6. Górnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
7. Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
8. Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie
9. Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie
10. Mielecka Agencja Rozwoju Regionalnego
11. Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Zielonej Górze
12. Agencja Rozwoju Pomorza
13. Podlaska Fundacja Rozwoju Regionalnego
14. Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa
15. Stowarzyszenie „Promocja Przedsiębiorczości”
16. Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa

Władze regionalne:

1. Urzędy Marszałkowskie
2. Urzędy Wojewódzkie
3. Prezydenci niektórych Miast

Uczelnie/szkoły wyższe:

1. Uniwersytet w Białymstoku
2. Politechnika Białostocka
3. Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku Białej
4. Akademia Techniczno-Rolnicza im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy
5. Politechnika Częstochowska
6. Uniwersytet Gdański
7. Politechnika Gdańska
8. Akademia Morska w Gdyni
9. Politechnika Śląska w Gliwicach
10. Uniwersytet Śląski w Katowicach
11. Akademia Ekonomiczna im. Karola Adamieckiego w Katowicach
12. Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa im Wojciecha Korfanteo w Katowicach
13. Politechnika Świętokrzyska w Kielcach
14. Politechnika Koszalińska
15. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
16. Katolicki Uniwersytet Lubelski
17. Politechnika Lubelska
18. Akademia Rolnicza w Lublinie
19. Uniwersytet Łódzki
20. Politechnika Łódzka
21. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
22. Uniwersytet Opolski
23. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
24. Akademia Ekonomiczna w Poznaniu
25. Akademia Rolnicza im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu
26. Wyższa Szkoła Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku
27. Uniwersytet Rzeszowski
28. Akademia Podlaska w Siedlcach
29. Politechnika Szczecińska
30. Akademia Morska w Szczecinie
31. Akademia Rolnicza w Szczecinie
32. Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
33. Uniwersytet Warszawski
34. Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
35. Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
36. Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego w Warszawie
37. Akademia Finansów w Warszawie
38. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
39. Uniwersytet Wrocławski
40. Politechnika Wroclawska
41. Akademia Ekonomiczna im. Oscara Langego we Wrocławiu
42. Akademia Rolnicza we Wrocławiu
43. Uniwersytet Zielonogórski

Uczelnie/szkoły wyższe Województwa Małopolskiego:

1. Uniwersytet Jagielloński
2. Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie
3. Akademia Ekonomiczna w Krakowie
4. Akademia Rolnicza im. H. Kołłątaja
5. Akademia Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej
6. Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki
7. Papieska Akademia Teologiczna
8. Małopolska Szkoła Administracji Publicznej AE w Krakowie
9. Małopolska Wyższa Szkoła Zawodowa
10. Wyższa Szkoła Filozoficzno -Pedagogiczna „IGNATIANUM”
11. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu
12. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie
13. Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Targu

14. Wyższa Szkoła Handlowa w Krakowie
15. Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości w Krakowie
16. Wyższa Szkoła Biznesu -National Louis University w Nowym Sączu
17. Wyższa Pedagogiczna Szkoła Zawodowa im. Świętej Rodziny w Krakowie
18. Krakowska Szkoła Wyższa im. Andrzeja Frycza-Modrzewskiego
19. Wyższa Szkoła Ekonomii i Informatyki
20. Wyższa Szkoła Ubezpieczeń w Krakowie
21. Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii w Suchej Beskidzkiej
22. Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego Wydział Zamiejscowy w Krakowie
23. Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Marketingu w Chrzanowie
24. Śląska Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu
25. Wyższa Szkoła Europejska im. ks. Józefa Tischnera w Krakowie
26. Wyższa Szkoła Zawodowa w Oświęcimiu
27. Krakowska Wyższa Szkoła Promocji Zdrowia

Instytuty/komitety naukowe:

1. Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową
2. Instytut Koniunktur i Cen Handlu Zagranicznego
3. Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
4. Instytut Rozwoju Miast w Krakowie
5. Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji
6. Naczelna Organizacja Techniczna
7. Polskie Towarzystwo Demograficzne
8. Rada Główna Szkolnictwa Wyższego
9. Zarząd Główny Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa
10. Komitet Polityki Naukowej i Naukowo-Technicznej
11. Rada Główna Jednostek Badawczo-Rozwojowych/ Instytut Metali Nieżelaznych
12. Polskie Towarzystwo Ekonomiczne
13. Polska Akademia Nauk - Komitet Nauk Ekonomicznych
14. Polska Akademia Nauk - Komitet Statystyki i Ekonometrii
15. Polska Akademia Nauk - Komitet Informatyki
16. Polska Akademia Nauk - Komitet Transportu
17. Polska Akademia Nauk - Komitet Elektroniki i Telekomunikacji
18. Polska Akademia Nauk - Komitet Prognoz "Polska 2000 Plus"

Przedsiębiorstwa:

Anixandra , Rowland Comuncations, Sigma International Ltd. , OSI CompuTrain S. A., KPMG , Backer-
 obr , Siemens, House of Skills, Eficom, TMT, UPC, MOW, F5 Consulting Sp. z o.o. , RMF FM, IMP Sp. z
 o.o. , DGA S.A., Dr Irena Eris, Vattenfall Heat Polska Sp. z o.o., DDB Warszawa, PKF Oceanic, Instytut
 Energetyki Odnawialnej Sp. z o.o., Stoen S.A., Microsoft, Netia, Hexe, Delphi, Kastor S.A., Apteka pod
 Cedrami, Unia Farmaceutów i Właściciele Aptek, Manpower, GSK , Telkom Telomor Gdańskie Zakłady
 Teleelektroniczne, Iberia Motor Company S.A., Andropol, CNH Poland, JDJ Bachalski, Zespół
 Elektrociepłowni w Łodzi.

Eksperti:

Wojciech Arkuszewski, Michał Boni, Halina Dmochowska, Grzegorz Gorzelak, Jarosław Górniak, Maciej
 Grabowski, Tomasz Grosse, Bohdan Gruchman, Łukasz Hardt, Jan Herbst, Andrzej Kassenberg, Andrzej
 Klasik, Marek Kozak, Stanisław Mazur, Witold Orłowski, Irena Pietrzyk, Józef Płoskonka, Krzysztof
 Rybiński, Paweł Samecki, Jacek Szlachta, Tadeusz Truskolaski, Piotr Tutak, Agata Woźniak, Janusz
 Zaleski.

ZAŁĄCZNIK 2

WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRE ZGŁOSIŁY SVOJE UWAGI W FORMIE PISEMNEJ

❖ Władze wojewódzkie

1. Województwo Dolnośląskie

Wicemarszałek Województwa Dolnośląskiego
Wojewoda Dolnośląski

2. Województwo Kujawsko-Pomorskie

Wojewoda Kujawsko-Pomorski
Posłowie PIS

3. Województwo Lubelskie

Marszałek Województwa Lubelskiego
Zarząd Województwa Lubelskiego
Urząd Wojewódzki w Lublinie
Wojewoda Lubelski

4. Województwo Lubuskie

Marszałek Województwa Lubuskiego

5. Województwo Łódzkie

Wojewoda Łódzki
Wiceprezydent Łodzi

6. Województwo Małopolskie

Marszałek Województwa Małopolskiego

7. Województwo Mazowieckie

Marszałek Województwa Mazowieckiego
Zarząd Województwa Mazowieckiego

8. Województwo Opolskie

Zarząd Województwa Opolskiego

9. Województwo Podkarpackie

Wojewoda Podkarpacki

10. Województwo Podlaskie

Wojewoda Podlaski

11. Województwo Pomorskie

Marszałek Województwa Pomorskiego
Wojewoda Pomorski

12. Województwo Śląskie

Marszałek Województwa Śląskiego

13. Województwo Świętokrzyskie

Wojewoda Świętokrzyski

14. Województwo Warmińsko-Mazurskie

Wojewoda Warmińsko-Mazurski

15. Województwo Wielkopolskie

Wojewoda Wielkopolski

16. Województwo Zachodniopomorskie

Wojewoda Zachodniopomorski

❖ **Organizacje/ stowarzyszenia/związki zawodowe/uczelnie**

1. Konfederacja Pracodawców Polskich
2. Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan
3. Business Centre Club
4. Związek Banków Polskich
5. Związek Rzemiosła Polskiego
6. Naczelna Organizacja Techniczna
7. Francuska Izba Przemysłowo-Handlowa
8. Amerykańska Izba Handlowa
9. Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji PIIT
10. Krajowa Izba Gospodarcza
11. Agencja Rynku Rolnego – bez uwag
12. NSZZ Solidarność
13. OPZZ
14. Forum Związków Zawodowych
15. Związek Nauczycielstwa Polskiego
16. Stowarzyszenie Papierników Polskich
17. Stowarzyszenie Producentów Płyt Drewnopochodnych w Polsce
18. Stowarzyszenie Producentów Cementu
19. Ogólnopolski Związek Pracodawców Transportu Samochodowego
20. Unia Metropolii Polskich
21. Związek Powiatów Polskich
22. Główny Urząd Statystyczny
23. Instytut Koniunktur i Cen Handlu Zagranicznego
24. Polska Akademia Nauk Komitet „Człowiek i Środowisko”
25. Polska Akademia Nauk Komitet Transportu
26. Stowarzyszenie na rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych
27. Uniwersytet Łódzki
28. Politechnika Śląska
29. Politechnika Krakowska

ZAŁĄCZNIK 3

HARMONOGRAM SPOTKAŃ REGIONALNYCH ORGANIZOWANYCH PRZEZ MIESIĘCZNIK FORBES

REGIONAL FORBES EXECUTIVE MEETINGS Przewidywany harmonogram wydarzeń		
data	miasto	województwo
22 września 2006	Wrocław	Dolnośląskie
5 października	Poznań	Wielkopolskie
19 października	Lublin	Lubelskie
8 listopada	Łódź	Łódzkie
11 stycznia 2007	Białystok	Podlaskie
25 stycznia	Zielona Góra	Lubuskie
8 lutego	Rzeszów	Podkarpackie
22 lutego	Katowice	Śląskie
8 marca	Olsztyn	Warmińsko-Mazurskie
22 marca	Toruń	Kujawsko-Pomorskie
5 kwietnia	Opole	Opolskie
19 kwietnia	Warszawa	Mazowieckie
10 maja	Szczecin	Zachodniopomorskie
24 maja	Gdańsk	Pomorskie
14 czerwca	Kielce	Świętokrzyskie
28 czerwca	Kraków	Małopolskie

* * *

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
Departament Koordynacji Polityki Strukturalnej
ul. Wspólna 2/4, 00-926 Warszawa
tel. (+48 22) 461 39 07
fax. (+48 22) 461 32 63
e-mail: strategia@mrr.gov.pl
<http://www.mrr.gov.pl>